BỒI DƯỠNG BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO HỌC VIÊN CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI TRƯỚC TÁC ĐỘNG CỦA CUỘC CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0

Trần Thanh Phong, Nguyễn Thiện Nhân
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: *Bản lĩnh chính trị của sĩ quan quân đội là yếu tố quyết định bản chất cách mạng, năng lực công tác và khả năng sẵn sàng chiến đấu của Quân đội nhân dân Việt Nam. Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 ngày càng tác động sâu rộng tới nhận thức, tư tưởng, tình cảm, đạo đức, lối sống, tác phong công tác, ý thức tổ chức kỷ luật, bản lĩnh chính trị của cán bộ, chiến sĩ nói chung, học viên các trường sĩ quan quân đội nói riêng, việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan quân đội vừa là nhiệm vụ cấp thiết, vừa là yêu cầu chiến lược nhằm đảm bảo Quân đội ta luôn vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức.*

Từ khóa: *Bồi dưỡng; bản lĩnh chính trị; cách mạng công nghiệp 4.0; học viên; nhà trường quân đội.*

FOSTERING POLITICAL METTLE FOR CADETS OF MILITARY OFFICER SCHOOLS IN THE FACE OF THE IMPACT OF THE 4.0 INDUSTRIAL REVOLUTION

Abstract: *The political mettle of military officers is a decisive factor in the revolutionary nature, working capacity and combat readiness of the Vietnam People's Army. In the context of the 4.0 Industrial Revolution increasingly affecting the awareness, ideology, emotions, ethics, lifestyle, working style, sense of organization and discipline, and political mettle of officers and soldiers in general, and cadets of military officer schools in particular, fostering political mettle for cadets of military officer schools is both an urgent task and a strategic requirement to ensure that our Army is always strong in politics, ideology and organization.*

Keywords: *Fostering; political mettle; 4.0 Industrial Revolution; cadets; military school.*

Nhận bài: 17/10/2025 *Phản biện: 18/11/2025* *Duyệt đăng: 21/11/2025*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong mọi giai đoạn của cách mạng Việt Nam, Quân đội ta luôn giữ vai trò nòng cốt trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Sự vững mạnh của quân đội, xét đến cùng, bắt nguồn từ bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ, đặc biệt là sĩ quan – lực lượng chỉ huy, quản lý và tổ chức chiến đấu. Khi cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 phát triển mạnh mẽ với trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data), tự động hóa, chiến tranh mạng, chiến tranh hỗn hợp… yêu cầu về chất lượng chính trị, trí tuệ, đạo đức và năng lực của sĩ quan ngày càng cao. Học viên tại các trường sĩ quan quân đội không chỉ cần nắm vững tri thức quân sự hiện đại mà còn phải kiên định lập trường, có khả năng "miễn dịch" trước thông tin xấu độc, có tư duy độc lập và năng lực xử lý các tình huống nảy sinh. Bản lĩnh chính trị là sự giác ngộ sâu sắc về chính trị, thể hiện ở năng lực làm chủ về chính trị với khả năng xử lý đúng đắn, có cơ sở khoa học, có hiệu quả những vấn đề đặt ra trong đời sống chính trị và hoạt động thực tiễn. Bản lĩnh chính trị vừa là mục tiêu trong rèn luyện phẩm chất tâm lý, vừa là yêu cầu, đòi hỏi bắt buộc đối với mỗi cán bộ, chiến sĩ lực lượng vũ trang nói chung, lực lượng Quân đội nhân dân Việt Nam nói riêng. Đây là phẩm chất có vai trò rất quan trọng, có ý nghĩa quyết định đến hiệu quả tiến hành các hoạt động thực tiễn của người cán bộ, chiến sĩ. Do đó, việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị đối với cán bộ, sĩ quan ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường được xác định là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của các trường sĩ quan quân đội.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan quân đội

Bản lĩnh chính trị được hiểu là "phẩm chất chính trị của một người đã phát triển đến mức có thể tự quyết định một cách độc lập, sáng tạo, làm chủ hành vi chính trị của mình trước những bước ngoặt và tình huống phức tạp về chính trị; không dao động, chùn bước trước gian khổ, khó khăn, kiên quyết thực hiện thắng lợi mục tiêu, lý tưởng đã định" (1). Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, bản lĩnh chính trị của người cán bộ quân đội là phải

quyết tâm chiến đấu anh dũng, quyết tâm phản đối những hành động tiêu cực hay ích kỷ và báo cáo sai sự thật. Phải quyết tâm chịu khổ, chịu khó, quyết tâm khắc phục khó khăn, bất kỳ việc lớn hay việc nhỏ đều phải quyết tâm làm cho bằng được, "phải giữ vững quyết tâm trong mọi hoàn cảnh" (2).

Đối với học viên các trường sĩ quan quân đội, bản lĩnh chính trị được thể hiện ở các khía cạnh chủ yếu, như: lòng trung thành tuyệt đối với Đảng, Tổ quốc và Nhân dân; sự kiên định với chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, với mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; thể hiện ở sự tin tưởng tuyệt đối vào chủ trương, đường lối lãnh đạo của Đảng và thắng lợi của sự nghiệp đổi mới; thái độ sẵn sàng nhận và hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao; thái độ chủ động, tích cực, hành động kiên quyết đấu tranh phản bác các luận điệu xuyên tạc, quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; quyết tâm học tập, trau dồi tri thức, kỹ năng, chuyên môn, nghiệp vụ, kiến thức khoa học – kỹ thuật, xã hội, ngoại ngữ, công nghệ thông tin; ý thức tự giác, chủ động, không ngừng tự tu dưỡng, tự rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; chấp hành nghiêm điều lệnh, điều lệ, xây dựng nếp sống văn hóa, rèn luyện thể chất… đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ được giao.

2.2. Tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đến bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan quân đội

Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang tạo ra những thay đổi sâu rộng và nhanh chóng trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, đặc biệt là trong lĩnh vực khoa học – kỹ thuật và quân sự. Các trường sĩ quan quân đội với vai trò là cơ sở đào tạo nguồn nhân lực có chất lượng cao đáp ứng yêu cầu, đòi hỏi của nhiệm vụ quân sự, quốc phòng trong tình hình mới, cần phải bồi dưỡng được một đội ngũ học viên có "bản lĩnh chính trị" ngang tầm nhiệm vụ quân sự, quốc phòng, đó là yêu cầu cao trong nhận thức về bản chất, sự tác động của các xu thế công nghệ sản xuất mới; việc hợp nhất, chuẩn hóa cơ sở dữ liệu, bảo mật an toàn thông tin; vấn đề thay đổi căn bản trong nghiên cứu, phát triển nghệ thuật tác chiến đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Trong lĩnh vực quân sự, cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đã tạo nên những đột phá lớn với nhiều thành tựu về khoa học công nghệ quân sự; tạo ra những cơ sở tiền đề quan trọng cho sự nghiệp hiện đại hoá quân đội.

Đảng ta luôn coi trọng việc "tiếp tục nâng cao lập trường, bản lĩnh chính trị, trí tuệ, tính chiến đấu của toàn Đảng và mỗi cán bộ, đảng viên…" (3), quyết tâm hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp cách mạng hiện nay. Nhận thức rõ vấn đề này, những năm qua, công tác bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho học viên trước những tác động, ảnh hưởng của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 luôn được các trường sĩ quan quân đội quan tâm tiến hành và đã đạt được những kết quả rất nổi bật trên nhiều phương diện. Bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan quân đội ngày càng được nâng cao, tuyệt đại đa số học viên có nhận thức chính trị đúng đắn, thấm nhuần quan điểm, tư tưởng Hồ Chí Minh, mục tiêu và lý tưởng của Đảng; có niềm tin vào vũ khí trang bị, khả năng tác chiến của Quân đội; nhận thức được sự phát triển của khoa học – công nghệ, nhất là việc ứng dụng những thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 vào lĩnh vực quân sự, quốc phòng, hệ thống nhà trường quân đội; tham gia diễn tập chiến đấu, sẵn sàng chủ động trong phòng, chống thiên tai, cứu hộ cứu nạn, giúp người dân phòng, chống thiên tai, bão lũ…, xứng đáng với phẩm chất của người quân nhân cách mạng.

Tuy nhiên, công tác bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan quân đội trước tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 thời gian qua cũng còn bộc lộ một số hạn chế, bất cập, như: một số học viên chưa có lập trường tư tưởng, chính trị vững vàng dẫn đến nhận thức mơ hồ, lệch lạc, phiến diện chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, giảm sút niềm tin vào chủ nghĩa xã hội; lơ là việc học tập, tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức, lối sống, tác phong công tác, ý thức tổ chức kỷ luật; còn có tư tưởng ngại khó, ngại khổ, thiếu trách nhiệm với bản thân, tập thể, đơn vị. Một số học viên chưa thật sự nhận thức đúng đắn, đầy đủ, sâu sắc về bản chất, đặc trưng, xu hướng phát triển, yêu cầu đặt ra cũng như những tác động đa chiều của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đối với sự phát triển của đất nước nói chung, với nhiệm vụ quân sự, quốc phòng nói riêng.

2.3. Một số giải pháp bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan quân đội trước tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0

Một là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền về vai trò, tầm quan trọng của việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho học viên

Nhận thức là cơ sở định hướng và quyết định đến hiệu quả của hành động. Do đó, việc tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức cho học viên các trường sĩ quan quân đội về vai trò, tầm quan trọng của việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị có ý nghĩa căn bản, là cơ sở, nền móng vững chắc để nâng cao bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan quân đội và hạn chế tác động tiêu cực của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0. Các trường sĩ quan quân đội cần tăng cường bồi dưỡng chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối, quan điểm của Đảng cho học viên thông qua các môn khoa học xã hội và nhân văn để hình thành, phát triển phẩm chất đạo đức, lối sống của người quân nhân cách mạng, làm cơ sở để xây dựng bản lĩnh chính trị, lập trường giai cấp công nhân, thế giới quan, nhân sinh quan, niềm tin cộng sản chủ nghĩa cho học viên. Nâng cao ý thức trách nhiệm, lòng trung thành tuyệt đối với Đảng, Tổ quốc, Nhân dân, niềm tin của học viên vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; đồng thời, giúp học viên xác định rõ mục tiêu, động cơ, thái độ, trách nhiệm học tập, tu dưỡng, rèn luyện. Qua đó, khắc phục tư tưởng ngại học, lười học lý luận chính trị, pháp luật, phê phán quan điểm sai lệch chỉ quan tâm học các môn chuyên ngành, xem nhẹ học các môn lý luận chính trị, pháp luật…

Cần đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho học viên các trường sĩ quan quân đội về bản chất, đặc trưng, xu hướng phát triển, yêu cầu đặt ra cũng như những tác động, thuận lợi, khó khăn của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đối với sự phát triển của đất nước, nhiệm vụ xây dựng Quân đội. Cùng với đó, tuyên truyền để học viên có nhận thức, tư duy mới của Đảng, Nhà nước nói chung, của Quân đội nói riêng vào việc khai thác những thời cơ, thuận lợi của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 trong xây dựng, phát triển lực lượng Quân đội chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, qua đó, củng cố niềm tin cho học viên về vũ khí trang bị, vào khả năng tác chiến của Quân đội khi có tình huống chiến tranh xảy ra, đối phương sử dụng vũ khí công nghệ cao; nâng cao tinh thần cảnh giác trước những âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị lợi dụng internet, mạng xã hội để chống phá Đảng, Nhà nước nói chung, lực lượng Quân đội nhân dân nói riêng.

Ngoài ra, cần tập trung tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, nhất là các quy định pháp luật, các chỉ thị, quy định của Quân đội về công tác bảo đảm an toàn thông tin, bí mật nhà nước, bí mật quân đội; làm tốt công tác quản lý chính trị nội bộ, nắm chắc tình hình quản lý, sử dụng, hoạt động trên internet nói chung và tham gia mạng xã hội nói riêng của học viên các trường sĩ quan quân đội. Chấn chỉnh, xử lý kịp thời các hành vi sai phạm của học viên, nhất là việc tán phát những thông tin, hình ảnh có nội dung tiêu cực, phản cảm và biểu hiện lơ là, mất cảnh giác của học viên các trường sĩ quan quân đội khi tham gia mạng xã hội, không để những mặt trái của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 tác động, ảnh hưởng tiêu cực đến tư tưởng, tình cảm, đạo đức, lối sống, tác phong công tác, ý thức tổ chức kỷ luật và bản lĩnh chính trị của học viên các trường sĩ quan quân đội.

Hai là, nâng cao khả năng nhận diện, đấu tranh chống các âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, phản động.

Biện pháp quan trọng giúp cho học viên có khả năng tiếp nhận các nguồn thông tin một cách chọn lọc, có sự nhận định đánh giá khách quan, trên nền tảng tư tưởng lý luận của chủ nghĩa Mác – Lênin, đường lối chủ trương của Đảng trước những âm mưu và luận điệu chống phá của các thế lực thù địch, phản động. Đặc biệt là thủ đoạn tiến hành chiến tranh tâm lý nhằm phá hoại tư tưởng, tâm lý của đối phương; các thủ đoạn của đấu tranh tư tưởng tác động vào tâm lý con người, xã hội của đối phương nhằm tạo ra những xung đột tư tưởng, lý tưởng, niềm tin, lợi ích và quyền lợi chính trị, kinh tế – xã hội, giá trị văn hóa…

Cần tăng cường hơn nữa công tác giáo dục, quán triệt nâng cao trình độ lý luận và nhận thức về các vấn đề thực tiễn, cũng như khả năng nhận diện cho học viên thông qua sinh hoạt, tổ chức học tập chính trị, pháp luật; đặc biệt trong các bài giảng khoa học xã hội nhân văn, giáo viên cần nghiên cứu, lồng ghép những tình huống, những ví dụ minh hoạ để trang bị cho học viên những kiến thức cần thiết, các vấn đề có tính thời sự và định hướng tư tưởng đúng đắn, tư duy phản biện cho học viên nâng cao khả năng nhận định đánh giá thông tin và đấu tranh bác bỏ những thông tin, quan điểm sai trái đó.

Ba là, phát huy tính tích cực, tự giác, tự bồi dưỡng, xây dựng và củng cố bản lĩnh chính trị của học viên.

Tự học tập, tự giác tu dưỡng và rèn luyện là nội dung quan trọng nhằm giáo dục, rèn luyện, xây dựng bản lĩnh chính trị cho học viên; là phương thức chủ yếu và trực tiếp để học viên tự mình nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, trình độ, năng lực học tập, công tác đáp ứng yêu cầu, đòi hỏi

của nhiệm vụ giáo dục đào tạo. Mỗi học viên cần phát huy trách nhiệm trước Tổ quốc, Nhân dân và trước bản thân mình, thường xuyên tự tu dưỡng rèn luyện, thực sự cầu thị để trở thành động lực thúc đẩy bên trong, định hướng hoạt động đối với quá trình học tập, nghiên cứu, rèn luyện nhằm thoả mãn những nhu cầu hiểu biết, chiếm lĩnh kiến thức, phát triển phẩm chất, năng lực cần thiết đáp ứng đòi hỏi thực tiễn đặt ra. Cấp ủy, cán bộ chủ trì động viên, tạo điều kiện để học viên có thể nhiệt huyết trong học tập và say mê trong nghiên cứu khoa học cũng như thực hiện các nhiệm vụ khi được giao.

III. KẾT LUẬN

Công tác bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho học viên các trường sĩ quan quân đội trước tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 là một trong những nhiệm vụ chính trị quan trọng, cấp bách, cần được cấp ủy, chỉ huy các cấp lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện đồng bộ, hiệu quả, tạo sự đồng thuận, thống nhất và quyết tâm cao trong toàn quân, góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Từ điển bách khoa quân sự Việt Nam (2004). Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội.

Hồ Chí Minh toàn tập (2011). Tập 8, Nxb Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr. 378.

Đảng cộng sản Việt Nam (2021). Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập II, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr. 231.